

Javier Sierra

Als eerste Spaanse schrijver drong Javier Sierra door tot de New York Times top tien van meestverkochte boeken in de US: hij behaalde in 2006 nummer zes op die lijst met *The Secret Supper*, de vertaling van *La Cena Secreta*. Van dit boek werden tezamen in ruim veertig landen al meer dan drie miljoen exemplaren verkocht. Met het aantal vertalingen neemt Javier Sierra momenteel als hedendaags Spaans schrijver de tweede plaats in, na Carlos Ruiz Zafón. Enkele Amerikaanse producenten hebben reeds belangstelling getoond voor het verfilmen van *La Cena Secreta*.

Wie kritiek durft uit te oefenen op Javier Sierra en zijn succesvolle romans, laadt al snel de verdenking op zich de zon niet in het water te kunnen zien schijnen. Toch zijn de kritieken niet mals. Kwalificaties als: speculatieve schrijfsels, pseudowetenschappelijke verzinsels en geschiedvervalsing worden zonder terughoudendheid gespuid. Historici richten hun pijlen vooral op de kwaliteit van Sierra's onderzoek, literair recensenten op zijn thematiek. Hij wordt vergeleken met Erich von Däniken, de controversiële Zwitserse auteur die vooral bekend werd door zijn theorieën over buitenaardse invloeden op de menselijke cultuur in de prehistorie.

Begaafd vorser of charlatan, begenadigd schrijver of windbuil? Sierra gaat onverdroten door, afficheert zich als journalist, schrijver en onderzoeker, bindt met zijn historische romans massa's toegewijde lezers aan zich en pareert alle kritiek door erop te wijzen dat hij 'oplossingsfictie' schrijft, romans die, 'gebaseerd op gedegen documentatie en veldonderzoek, antwoorden geven op historische mysteries die al eeuwen wachten op ontraadseling'.

Javier Sierra werd in 1971 geboren in Teruel. Hij studeerde journalistiek en communicatie aan de Complutense Universiteit in Madrid. Al jong was hij geobsedeerd door communicatie in de ruimste zin: toen hij achttien jaar was, richtte hij het tijdschrift *Año Cero* (Het jaar nul) op, dat hij voornamelijk zelf volschreef met artikelen over verschijnselen als reïncarnatie, occultisme, spiritisme en buitenaardse invloeden. Enkele jaren later werd hij medewerker aan het tijdschrift *Más Allá de la Ciencia* (Aan gene zijde van de wetenschap), eveneens een platform voor astrologie, magie, mysterieuze archeologie en soortgelijke onderwerpen. In 1998 werd hij hoofdredacteur van dit tijdschrift en tot op heden is hij adviseur ervan.

In Nederlandse vertaling

Het geheime avondmaal
vertaling Mia Buurisma
Uitgeverij De Bezige Bij
ISBN 90-234-2615-8, 2007
383 pagina's

Het geheim van Napoleon
vertaling Heijo Alting
Uitgeverij De Bezige Bij
ISBN 90-234-2393-5, 2007
317 pagina's

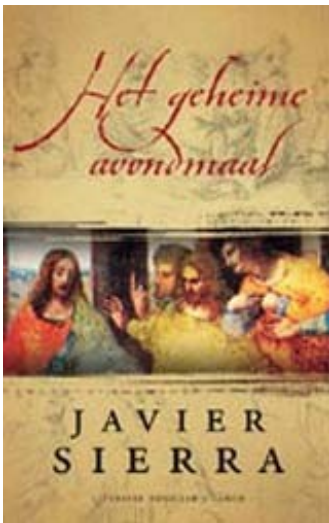
De dame in blauw
vertaling Heijo Alting
Uitgeverij Cargo
ISBN 90-234-2798-8, 2008
420 pagina's

Bibliografie:

2007: La Ruta Prohibida
2004: La Cena Secreta
2002: El Secreto Egipcio de Napoleón
2000: En Busca de la Edad de Oro
2000: Las Puertas Templarias
1998: La Dama Azul
1997: La España Extraña
(samen met Jesús Callejo)
1995: Roswell, Secreto de Estado

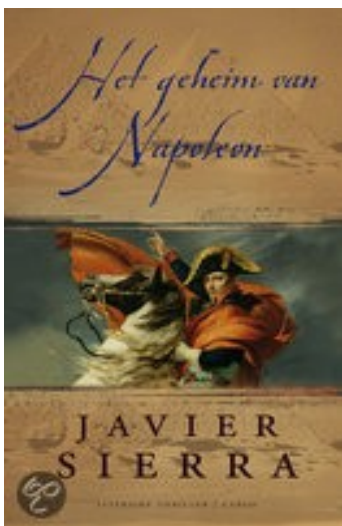
Ook was Javier Sierra presentator van diverse Spaanse radio- en tv-programma's over pseudowetenschappelijke thema's. Zo betuigde hij in 1993 in het tv-programma *Otra Dimensión* instemming met Stephen Turoff, een 'paranormale heler' uit Chelmsford, (Engeland) die beweerde operaties te kunnen uitvoeren door handgebaren buiten het lichaam. Tot 1995 schreef Sierra talloze artikelen over ufo's en vermeende mysteries uit de geschiedenis. Voorts tracht hij in internationaal samenwerkingsverband aan te tonen dat ooit, tot ongeveer 10.500 jaar vóór het begin van onze jaartelling, een 'gouden tijdperk van de mensheid' heeft bestaan, dat de oorsprong van alle beschavingen op aarde zou zijn.

In zijn eerste boek, *Roswell, Secreto de Estado*, verdedigde Sierra de authenticiteit van 'het geval Roswell', een Amerikaanse plaats waar in 1947 een groot voorwerp was neergestort dat volgens sommigen een ufo was. De film waarop Sierra zich baseerde en waarin de autopsie werd getoond op een 'buitenaards wezen', werd al spoedig ontmaskerd als trucage. Sierra's commentaar luidde vervolgens, dat de Amerikaanse autoriteiten in een voortdurend complot nog altijd de buitenaardse oorsprong van het neergestorte voorwerp trachtten te verhullen.

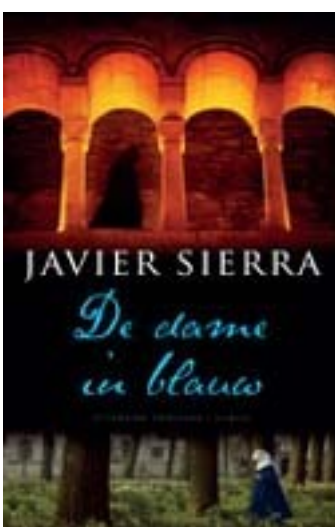
Een centrale stelling van Javier Sierra luidt dat de historie niet te begrijpen is zonder bovennatuurlijke elementen en buitenzintuiglijke waarneming, maar dat de officiële geschiedschrijving dergelijke aspecten systematisch verdoezelt. In interviews antwoordde hij op de vraag waarom hij van de esoterische journalistiek overstapte naar de historische roman: 'Jarenlang heb ik het paranormale bestudeerd en het enige dat ik in alle oprechtheid heb kunnen formuleren, zijn vragen. Om die te beantwoorden moest ik naar fictie overstappen.'

In oktober 2009 organiseerde de Universiteit van Sevilla een symposium over mysterie- en onderzoeksjournalistiek, waarbij Javier Sierra een centrale positie innam. Sceptici hadden geen goed woord over voor dit initiatief dat zij bestempelden als een knieval voor schaamteloze sensatiejournalisten, gebrek aan ethische overwegingen en waarheidsverdraaiing vanuit commerciële motieven.

Boeiend, meeslepend, zelfs intrigerend schrijven kan Javier Sierra beslist. Successievelijk komen in zijn historische romans alle pseudowetenschappen aan bod: getallensymboliek, teleportatie, bilocatie, hallucinaties, enzovoorts. Hij geeft er in interviews stevast blijk van, zelf heilig te geloven in zijn betogen, maar ontegenzeggelijk maakt hij daarnaast handig gebruik van de golven van belangstelling in de westerse wereld voor bovennatuurlijke verschijnselen en metafysische verklaringen. Voorts beschikken hij en zijn literair agent over een fijne neus voor publiciteit, blijkens onder meer de uitvoerige websites over de romans.

Het geheime avondmaal beleefde ook in Nederlandse vertaling na een paar jaar al een tweede druk. Dit verhaal speelt zich af in Milaan tijdens de Renaissance. Centraal staat de totstandkoming van Het heilig Avondmaal van Leonardo da Vinci. Thema's als: gecodeerde boodschappen, de rol van de apostel Petrus, de paleizen van het geheugen, de relatie tussen de discipelen en de tekenen van de dierenriem, boodschappen op tarotkaarten, ze buitelen over elkaar heen. In *Het geheim van Napoleon* gaat het om een nachtelijke spirituele ervaring van Napoleon in de piramide van Gizeh en *De dame in blauw* is een jonge Spaanse non in de zeventiende eeuw die het vermogen bezit van bilocatie, op twee plaatsen tegelijk zijn.

Natuurlijk is in een roman iedere fantasie geoorloofd en mogen in een historische roman fictie en historische feiten gemengd worden. Het wordt echter aanvechtbaar, wanneer de schrijver het mengsel van fictie en realiteit presenteert als berustend op degelijk onderzoek en zelfs tezamen als de enig mogelijke werkelijkheid en de lezer in het ongewisse laat over de grens tussen beide, of nog sterker: pretendeert dat in zijn werk de fictie samenvalt met de historische werkelijkheid. Sierra stelt de gaten in de geschiedenis te dichten. In essentie verwijten zijn critici hem minachting voor de wetenschap en op die pretentie willen zij hem afrekenen.

De vertalers van zijn werken in het Nederlands, Mia Buursma en Heijo Alting, volgen Sierra nauwgezet in al zijn bloemrijke uitweidingen en geven nergens blijk van enige twijfel of scepsis. Zo hoort het natuurlijk ook: een vertaler dient, hoever de brontekst eventueel ook verwijderd is van zijn eigen opvattingen, de schrijver consequent te volgen en kan geen kritische noten toevoegen. De uitgever kan moeilijk kwalijk genomen worden, een graantje te willen meepikken van een wereldwijd kassucces. De lezer hoeft het echter niet allemaal voor zoete koek te slikken; hij kan zich door het boeiende verhaal laten bekoren of de benadering verwerpen, maar in elk geval zijn eigen oordeel vormen.

Heleen Peeters, 28 januari 2009

